

Кон изложбата на цртежи на Игор Тошевски во Музејот на град Скопје

Појавата на Поп артот и на неговиот европски пандан „новиот реализам“, во доцните педесети и во почетокот на шеесетите, од некои беше дочеката како идеален одговор на „своевидната криза во која, повторно според толкувањата на некои, западна модерната уметност во декадата по војната. Целата работа беше дочекана со панагирични изјави дека уметноста конечно излегла на улица, меѓу вистинските луѓе, или, како што „поп-артовски“ ќе рече еден од теоретичарите на ова стилско движење, дека почнала да „вози точак“ и да „брка женски“ (да нема забуна, тоа што, во случајов на споменатиот цитат, „таа“ уметност „брка женски“ е последица исклучива на граматичките разлики меѓу нашиот и англискиот јазик).

Се чини дека основниот „штос“ со кој поп-артот успеа да ја освои не само „широката“ публика туку и ригорозните и по правило скептичните критичари не беа формалните, надворешни белези на стилот („фигуративноста“, прецизниот иконографски репертоар, „гигантографијата“ итн.) туку, пред сè, суштинските карактеристики на поп-артистичкото проседе, поставено во директна опозиција на постапката на „апстраксистите“, а темелено на претпоставката дека уметноста нема некое свое инхерентно својство, нешто што ќе прави таа да постои како онтолошко „битие“ „по себе“, туку дека таа може да егзистира единствено како „референција“ на естетското и, уште по-

веќе, социјалното битие на самиот уметник и неговата публика. Таа филозофија, се чини, и беше причината поради која поп-артот ќе остави живи траги во подоцнежната ликовна уметност, незгаснати и во време многу по формалното згаснување на стилската школа. Поедноставено кажано, небаре по поп-артот уметниците како неповратно да се поделија на оние кои веруваат во постоењето на некое натприродно „артистичко“ божество, и други кои не дозволуваат никакво санкросантно правило да го растури она суштественото во секој уметнички гест - непретенциозното и со ништо неоптоварено човечко дружење.

Би се осмелиле да констатираме дека токму на овие вториве им припаѓа и младиот (само по години) скопски сликар Игор Тошевски. Ова особено по последново негово претставување во Музејот на Скопје, каде изложува педесетина свои цртежи, а со кои и дефинитивно го заокружува впечатокот што го остави со неодамнешната изложба во галеријата „Мижачки зографи“. Имено, ако сликите што беа изложени во галеријата на кејот крај Вардар некому можеа да му се сторат „преексплицитно“ поп-артистички (навестувајќи со тоа дека, можеби, стилските преференции на Тошевски се само плод на некаква помодност во пост-манирот), цртежите во Музејот на Скопје - всушност мали интимни цртачки записи изведени врз материјал и со средства што во моментот му се нашле при рака на уметникот - се чини, ја

СТРИП, МЕГУ ДРУГОТО: Еден од цртежите на Тошевски изложени во Музејот на град Скопје

откриваат (или подобро да кажеме ја дооткриваат) вистинската естетска природа на овој автор. Навистина, на прв поглед (барем така му се стори на авторот на овие редови) одредени асоцијации на Пол Кле, на Волс, на раната фаза на Миро, па дури и на еден Матис, присутни во цртежите на Тошевски, би можеле да го заведат гледачот и да го наведат на погрешната помисла дека тој своите творечки исходшта ги бара токму во родоначалниците на апстрактната уметност. Велиме погрешна бидејќи ни се стори дека во прашање се токму спротивни изворишта, во

контекст на што би било можеби подобро да се спомене, да речеме, Курт Швигерс и неговата ликовна филозофија (поради која, патем, и го сметаат за еден од предходниците на поп-артот) според која уметникот, пред сè, мора да биде „homo ludens“, жонглер кој волшебено ќе си поигрува со различни „стилови“, „ракописи“ и „дискурси“, и дека единствената мерка на неговата артистичка „ефикасност“ е - задоволството што ќе го побуди кај гледачите.